

המקנא פרק ראשון סוטה

יב. תורה אור השלם

1. על פן היתה חבירה לקבלתו על יד הדין הקביל לנהל את הדין וזה יען אשר מלא אהרן יי אלהי ישראל: יהושע די די
2. ולאשחור אבי תקוע היו שתי נשים חלואה ונפרדה:
3. ובני חלואה נפרד ונפרד ואתן:
4. ויהו פרעה לבל עמו לאמר כל הבן הילוד היארה תשליכוהו וכל הבת תחיון:

5. וילך איש מבית לוי ויקח את בת לוי:
6. ותגור אומר ויקם לך ועל דרךך נגה אור: איוב כב טו
7. מושבי עקרת הבית אם הפנים שמחה הללו קה: תהלים קיג ט
8. ויש אשת עמם יוכבד בת לוי אשר וילדה אותה ללוי במצרים ותלד למקרא את אהרן ואת משה ואת מרים אחרת: במדבר כו טט
9. ותגור אהרן ואת מרים ותצפנהו: במדבר כו טט
10. ויקרא אלהים את האור כי טוב ויקברל אלהים בין האור ובין החושך: בראשית א ד
11. ולא יכלה עוד הצפנו ותקח לו תבת גמא ותחמרה בחמר ובזפת ותמש בה את הילד ותמש בסוף על שפת הים: שמות ב ג
12. אהרן לנו שועלים שועלים קטנים מתבלים בך: במדבר כו טט

דיקא נמי דכתיב קרא אחרינא. כי משתעי בכלל לא קריה בן קנו דכתיב צעתיאל [שופטים א] אלף הקניזי מאנשי צימו ומגידוליו של קנו: עוונם שכל עוונם. שמתחילה חולנית היתה כדקרי לה הכא יריעות [דהי"א ד] ולקמן קרי לה נמי חלואה [דהי"א ג] ועוונם שעוונם כל חמורי ישראל מלישא אותה: והא מיבז נכבה. כדכתיב ותמת עוונתה ויקח לו וגו' [שם] חלואה אחתמה הוסי': לשם שמים. כגון זו שהיתה חולה ונשאה לשם שמים שזדק בחלמה אהרן ומשה ורעה אותם לדיקים ורוב בני דומין לחמי האם ב"צ צ"ג נחמין (דף קי.): ליריעות. בלי תואר אדמומית דמחמת חוליה

אחרים אומרים נולד כשהוא

מהול. ומקשים מדקאמר ר"מ טוב שמו מכלל דאחריס לאו היינו ר"מ ובשלישי הוריות (דף יג. א) אמר דאסקיה לר"מ אחריס ובפ"ק דברכות (דף טו. ב) בגמרא מלימתי קורין שמע בשחרית (י) אפליגו ר"מ ואחריס וא"ר שראה בקונטרס לרפת שמועות שקיבל מאלישע בן אבויה קצעום צבס אחריס מפני שהיה שמו ולא אכל אכל שמועות קצעום צבס ולא מסתברא דהא לרבי נתן אסקו יש אומרים ואית לך שכל שמועותיו קצבו כך ולר"מ נמי עשו כיוצא בו אלא נראה ללחור דאסקיהו אחריס חזר צו ואמר נולד כשהוא מהול וכן צפ' קמא דברכות ט: **חמר מבחויין וזפת מבפנים.** פירש רבי צבס ר"ש צר קלוימיוס

זה חוה בתוך המיצה והחמר היה מכסה את הזפת אבל מנחון לא זיפפה שלא ריגישו כי הגומא דומה לקנה הילוך ולא יבחינו המיצה בתוך קנה הילוך: צבצילי

לאי להיבן הלך אמר רב יהודה בר זבינא שהלך בעצת בתו תנא עמרם גדול הדור היה כיון (א שראה שאמר) פרעה הרשע כל הבן הילוד היאורה תשליכוהו אמר לשוא אנו עמלין עמד וגירש את אשתו עמדו כולן וגירשו את נשותיהן אמרה לו בתו אבא קשה גזירתך יותר משל פרעה שפרעה לא גזר אלא על הזכרים ואתה גזרת על הזכרים ועל הנקיבות פרעה לא גזר אלא בעוה"ז ואתה בעוה"ז ולעוה"ב פרעה הרשע ספק מתקיימת גזירתו ספק אינה מתקיימת אתה צדיק בודאי שגזירתך מתקיימת שנאמר ויתגור אומר ויקם לך עמד והחזיר את אשתו עמדו כולן והחזירו את נשותיהן ויקח (א ויחזור מיבעי ליה א"ר יהודה בר זבינא שעשה (א לו מעשה ליקוחין הושיבה באפריון ואהרן ומרים מרקדין לפניו ומלאכי השרת אמרו (א הם הבנים שמחה את בת לוי (א אפשר בת מאה ושלישים שנה היא וקרי לה בת (א דא"ר חמא בר' חנינא זו יוכבד שהורתה בדרך ולידתה בין החומות שנאמר (א אשר ילדה אותה ללוי במצרים לידתה במצרים ואין הורתה במצרים א"ר יהודה (א שגולדו בה סימני נערות (א תהרה האשה ותלד בן והא הות מעיברא ביה תלתא ירחי מעיקרא א"ר יהודה בר זבינא מקיש לידתה להורתה מה הורתה שלא בצער אף לידתה שלא בצער מכאן לנשים צדקניות שלא היו בפיתקה של חוה (א ותרוא אותו כי טוב הוא תניא ר"מ אומר טוב שמו ר' יהודה אומר טוביה שמו רבי נחמיה אומר הגון לנביאות אחרים אומרים נולד כשהוא מהול וחכמים אומרים בשעה (א שגולד משה נתמלא הבית כולו אור כתיב הכא ותרוא אותו כי טוב הוא ובתיב התם (א וירא אלהים את האור כי טוב (א ותצפנהו שלשה ירחים דלא מנו מצרים אלא משעה דאהדרה והיא הות מעיברא ביה תלתא ירחי מעיקרא (א ולא יכלה עוד הצפנו אמאי תצפנהו ותיוול אלא כל היכא דהוו שמעי מצראי דמתילידי ינוקא ממטו ינוקא התם כי היכי דלישמעינהו ומעוי (בהדיהו) דכתיב (א אחוזו לנו שועלים שועלים קטנים וגו' (א ותקח לו תבת גומא מאי שנא גומא א"ר אלעזר (א מיבין לצדיקים שממונם חביב עליהן יותר מגופן וכל כך למה לפי שאין (א פושטין ידיהן בגזל רבי שמואל בר נחמני אמר דבר דך שיכול לעמוד בפני דבר דך ובפני דבר קשה ותחמרה בחמר ובזפת תנא חמר מבפנים וזפת מבחוץ כדי שלא יריח אותו צדיק ריח רע ותשם בה את הילד ותשם בסוף רבי אלעזר אומר ים סוף רבי שמואל בר נחמני אמר אגם

דיקא נמי דכתיב יצרו וארדון שרדה את יצרו ואיכא דאמרי על שהיו (א פניה דומין לורד ולאשחור אבי תקוע היו שתי נשים חלואה ונפרדה ואתן: במדבר כו טט

דיקא נמי דכתיב יצרו וארדון שרדה את יצרו ואיכא דאמרי על שהיו (א פניה דומין לורד ולאשחור אבי תקוע היו שתי נשים חלואה ונפרדה ואתן: במדבר כו טט

לאי להיבן הלך אמר רב יהודה בר זבינא שהלך בעצת בתו תנא עמרם גדול הדור היה כיון (א שראה שאמר) פרעה הרשע כל הבן הילוד היאורה תשליכוהו אמר לשוא אנו עמלין עמד וגירש את אשתו עמדו כולן וגירשו את נשותיהן אמרה לו בתו אבא קשה גזירתך יותר משל פרעה שפרעה לא גזר אלא על הזכרים ואתה גזרת על הזכרים ועל הנקיבות פרעה לא גזר אלא בעוה"ז ואתה בעוה"ז ולעוה"ב פרעה הרשע ספק מתקיימת גזירתו ספק אינה מתקיימת אתה צדיק בודאי שגזירתך מתקיימת שנאמר ויתגור אומר ויקם לך עמד והחזיר את אשתו עמדו כולן והחזירו את נשותיהן ויקח (א ויחזור מיבעי ליה א"ר יהודה בר זבינא שעשה (א לו מעשה ליקוחין הושיבה באפריון ואהרן ומרים מרקדין לפניו ומלאכי השרת אמרו (א הם הבנים שמחה את בת לוי (א אפשר בת מאה ושלישים שנה היא וקרי לה בת (א דא"ר חמא בר' חנינא זו יוכבד שהורתה בדרך ולידתה בין החומות שנאמר (א אשר ילדה אותה ללוי במצרים לידתה במצרים ואין הורתה במצרים א"ר יהודה (א שגולדו בה סימני נערות (א תהרה האשה ותלד בן והא הות מעיברא ביה תלתא ירחי מעיקרא א"ר יהודה בר זבינא מקיש לידתה להורתה מה הורתה שלא בצער אף לידתה שלא בצער מכאן לנשים צדקניות שלא היו בפיתקה של חוה (א ותרוא אותו כי טוב הוא תניא ר"מ אומר טוב שמו ר' יהודה אומר טוביה שמו רבי נחמיה אומר הגון לנביאות אחרים אומרים נולד כשהוא מהול וחכמים אומרים בשעה (א שגולד משה נתמלא הבית כולו אור כתיב הכא ותרוא אותו כי טוב הוא ובתיב התם (א וירא אלהים את האור כי טוב (א ותצפנהו שלשה ירחים דלא מנו מצרים אלא משעה דאהדרה והיא הות מעיברא ביה תלתא ירחי מעיקרא (א ולא יכלה עוד הצפנו אמאי תצפנהו ותיוול אלא כל היכא דהוו שמעי מצראי דמתילידי ינוקא ממטו ינוקא התם כי היכי דלישמעינהו ומעוי (בהדיהו) דכתיב (א אחוזו לנו שועלים שועלים קטנים וגו' (א ותקח לו תבת גומא מאי שנא גומא א"ר אלעזר (א מיבין לצדיקים שממונם חביב עליהן יותר מגופן וכל כך למה לפי שאין (א פושטין ידיהן בגזל רבי שמואל בר נחמני אמר דבר דך שיכול לעמוד בפני דבר דך ובפני דבר קשה ותחמרה בחמר ובזפת תנא חמר מבפנים וזפת מבחוץ כדי שלא יריח אותו צדיק ריח רע ותשם בה את הילד ותשם בסוף רבי אלעזר אומר ים סוף רבי שמואל בר נחמני אמר אגם

דיקא נמי דכתיב קרא אחרינא. כי משתעי בכלל לא קריה בן קנו דכתיב צעתיאל [שופטים א] אלף הקניזי מאנשי צימו ומגידוליו של קנו: עוונם שכל עוונם. שמתחילה חולנית היתה כדקרי לה הכא יריעות [דהי"א ד] ולקמן קרי לה נמי חלואה [דהי"א ג] ועוונם שעוונם כל חמורי ישראל מלישא אותה: והא מיבז נכבה. כדכתיב ותמת עוונתה ויקח לו וגו' [שם] חלואה אחתמה הוסי': לשם שמים. כגון זו שהיתה חולה ונשאה לשם שמים שזדק בחלמה אהרן ומשה ורעה אותם לדיקים ורוב בני דומין לחמי האם ב"צ צ"ג נחמין (דף קי.): ליריעות. בלי תואר אדמומית דמחמת חוליה

הגהות הב"ח

(א) ויש"י ד"ה גת מלה וכו' את וכד כבר היתה: (ב) ד"ה לחו וכו' הקטני שהיו מהבנים: (ג) ד"ה דבר דך וכו' והוא נתקל בחין הוא נישוף ובשבר אבל דבר דך נתקל ונדקק לאחוריו: (ד) תוס' ד"ה אחריס וכו' אפליגו ר"מ מ"ב עין ב"ב דף טו ודף גס בתוס' ד"ה מן י"א שם מילת קוסא זו:

גליון הש"ס

רש"י ד"ה ששיבב את עצמו ב' והו"ל קרי ליה סדר. דה"א ד יח:

מוסף רש"י

קרי לה בת. אשה הוה ליה למיכתה ומגן דמת מלה ושליש היתה דא"ר חמא בר' חנינא זו יוכבד כו'. ונת לו דקאמר קרא היתה בת לוי ממש. כמו של לוי והא דלא קאשיב לה כהיה לפי שאם באה לנשים אלא כענין אמה ולדמה בין החומות. כלומר בתוך מלרים ומשם דקאמר בדרך גבי הורפה. קאמר נמי בין החומות גבי לידתה (רשב"ם ב"ב כ. ב). אשיר ילדה. קרא ימירא הוא דהא כבר כתיב בת לוי לידתה (שם ק. ב). במצרים. כענינו לתוך החומה ילדה והיא השלימה ילדה שבעים (בבב"ב כו. טו). אלא משעה דאהדרה. שמו לה המצרים מיום שהחזרה והיא ילדה ששה חדשים ויש אלה שהילדת לשבעה יולדת לתקועין והם בדקו אחריה לסוף תשעה (שמות ב. א).

לאי להיבן הלך אמר רב יהודה בר זבינא שהלך בעצת בתו תנא עמרם גדול הדור היה כיון (א שראה שאמר) פרעה הרשע כל הבן הילוד היאורה תשליכוהו אמר לשוא אנו עמלין עמד וגירש את אשתו עמדו כולן וגירשו את נשותיהן אמרה לו בתו אבא קשה גזירתך יותר משל פרעה שפרעה לא גזר אלא על הזכרים ואתה גזרת על הזכרים ועל הנקיבות פרעה לא גזר אלא בעוה"ז ואתה בעוה"ז ולעוה"ב פרעה הרשע ספק מתקיימת גזירתו ספק אינה מתקיימת אתה צדיק בודאי שגזירתך מתקיימת שנאמר ויתגור אומר ויקם לך עמד והחזיר את אשתו עמדו כולן והחזירו את נשותיהן ויקח (א ויחזור מיבעי ליה א"ר יהודה בר זבינא שעשה (א לו מעשה ליקוחין הושיבה באפריון ואהרן ומרים מרקדין לפניו ומלאכי השרת אמרו (א הם הבנים שמחה את בת לוי (א אפשר בת מאה ושלישים שנה היא וקרי לה בת (א דא"ר חמא בר' חנינא זו יוכבד שהורתה בדרך ולידתה בין החומות שנאמר (א אשר ילדה אותה ללוי במצרים לידתה במצרים ואין הורתה במצרים א"ר יהודה (א שגולדו בה סימני נערות (א תהרה האשה ותלד בן והא הות מעיברא ביה תלתא ירחי מעיקרא א"ר יהודה בר זבינא מקיש לידתה להורתה מה הורתה שלא בצער אף לידתה שלא בצער מכאן לנשים צדקניות שלא היו בפיתקה של חוה (א ותרוא אותו כי טוב הוא תניא ר"מ אומר טוב שמו ר' יהודה אומר טוביה שמו רבי נחמיה אומר הגון לנביאות אחרים אומרים נולד כשהוא מהול וחכמים אומרים בשעה (א שגולד משה נתמלא הבית כולו אור כתיב הכא ותרוא אותו כי טוב הוא ובתיב התם (א וירא אלהים את האור כי טוב (א ותצפנהו שלשה ירחים דלא מנו מצרים אלא משעה דאהדרה והיא הות מעיברא ביה תלתא ירחי מעיקרא (א ולא יכלה עוד הצפנו אמאי תצפנהו ותיוול אלא כל היכא דהוו שמעי מצראי דמתילידי ינוקא ממטו ינוקא התם כי היכי דלישמעינהו ומעוי (בהדיהו) דכתיב (א אחוזו לנו שועלים שועלים קטנים וגו' (א ותקח לו תבת גומא מאי שנא גומא א"ר אלעזר (א מיבין לצדיקים שממונם חביב עליהן יותר מגופן וכל כך למה לפי שאין (א פושטין ידיהן בגזל רבי שמואל בר נחמני אמר דבר דך שיכול לעמוד בפני דבר דך ובפני דבר קשה ותחמרה בחמר ובזפת תנא חמר מבפנים וזפת מבחוץ כדי שלא יריח אותו צדיק ריח רע ותשם בה את הילד ותשם בסוף רבי אלעזר אומר ים סוף רבי שמואל בר נחמני אמר אגם

לאי להיבן הלך אמר רב יהודה בר זבינא שהלך בעצת בתו תנא עמרם גדול הדור היה כיון (א שראה שאמר) פרעה הרשע כל הבן הילוד היאורה תשליכוהו אמר לשוא אנו עמלין עמד וגירש את אשתו עמדו כולן וגירשו את נשותיהן אמרה לו בתו אבא קשה גזירתך יותר משל פרעה שפרעה לא גזר אלא על הזכרים ואתה גזרת על הזכרים ועל הנקיבות פרעה לא גזר אלא בעוה"ז ואתה בעוה"ז ולעוה"ב פרעה הרשע ספק מתקיימת גזירתו ספק אינה מתקיימת אתה צדיק בודאי שגזירתך מתקיימת שנאמר ויתגור אומר ויקם לך עמד והחזיר את אשתו עמדו כולן והחזירו את נשותיהן ויקח (א ויחזור מיבעי ליה א"ר יהודה בר זבינא שעשה (א לו מעשה ליקוחין הושיבה באפריון ואהרן ומרים מרקדין לפניו ומלאכי השרת אמרו (א הם הבנים שמחה את בת לוי (א אפשר בת מאה ושלישים שנה היא וקרי לה בת (א דא"ר חמא בר' חנינא זו יוכבד שהורתה בדרך ולידתה בין החומות שנאמר (א אשר ילדה אותה ללוי במצרים לידתה במצרים ואין הורתה במצרים א"ר יהודה (א שגולדו בה סימני נערות (א תהרה האשה ותלד בן והא הות מעיברא ביה תלתא ירחי מעיקרא א"ר יהודה בר זבינא מקיש לידתה להורתה מה הורתה שלא בצער אף לידתה שלא בצער מכאן לנשים צדקניות שלא היו בפיתקה של חוה (א ותרוא אותו כי טוב הוא תניא ר"מ אומר טוב שמו ר' יהודה אומר טוביה שמו רבי נחמיה אומר הגון לנביאות אחרים אומרים נולד כשהוא מהול וחכמים אומרים בשעה (א שגולד משה נתמלא הבית כולו אור כתיב הכא ותרוא אותו כי טוב הוא ובתיב התם (א וירא אלהים את האור כי טוב (א ותצפנהו שלשה ירחים דלא מנו מצרים אלא משעה דאהדרה והיא הות מעיברא ביה תלתא ירחי מעיקרא (א ולא יכלה עוד הצפנו אמאי תצפנהו ותיוול אלא כל היכא דהוו שמעי מצראי דמתילידי ינוקא ממטו ינוקא התם כי היכי דלישמעינהו ומעוי (בהדיהו) דכתיב (א אחוזו לנו שועלים שועלים קטנים וגו' (א ותקח לו תבת גומא מאי שנא גומא א"ר אלעזר (א מיבין לצדיקים שממונם חביב עליהן יותר מגופן וכל כך למה לפי שאין (א פושטין ידיהן בגזל רבי שמואל בר נחמני אמר דבר דך שיכול לעמוד בפני דבר דך ובפני דבר קשה ותחמרה בחמר ובזפת תנא חמר מבפנים וזפת מבחוץ כדי שלא יריח אותו צדיק ריח רע ותשם בה את הילד ותשם בסוף רבי אלעזר אומר ים סוף רבי שמואל בר נחמני אמר אגם